

Vergaderjaar 2009–2010

32 360 VI

**Jaarverslag en slotwet Ministerie van Justitie
2009**

Nr. 4

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2009 wijzigingen aan te brengen in: a. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Justitie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Inhoud	blz.
11 Nederlandse rechtsorde	3
12 Rechtspleging en rechtsbijstand	4
13 Rechtshandhaving, criminaliteits- en terrorismebestrijding	5
14 Jeugd	7
15 Vreemdelingen	8
17 Internationale rechtsorde	9
Niet-beleidsartikelen	10

11 NEDERLANDSE RECHTSORDE

Op dit beleidsterrein hebben zich geen wijzigingen voorgedaan die een toelichting behoeven.

12 RECHTSPLEGING EN RECHTSBIJSTAND

Mutaties verplichtingen

12.2 «Adequate toegang tot het rechtsbestel» tegenvaller van € 62,7 mln.
Op operationele doelstelling 12.2 «Adequate toegang tot het rechtsbestel» is er per saldo een tegenvaller van € 62,7 mln. ontstaan. In 2010 wordt een hoger beroep op de rechtsbijstand gedaan dan verwacht, daarom is in 2009 € 69,8 mln. meer verplicht dan geraamd. Doordat in 2008 voor € 7,2 mln. aan verplichtingen is vastgelegd, die geraamd zijn voor 2009, is in 2009 een meevaller ontstaan voor dit bedrag. Deze verplichtingen hebben betrekking op mediation en schuldsanering.

Mutaties uitgaven

12.2 «Adequate toegang tot het rechtsbestel» tegenvaller € 7,7 mln.
Op operationele doelstelling 12.2 «Adequate toegang tot het rechtsbestel» doet zich een tegenvaller voor van per saldo € 7,7 mln. Deze bestaat grotendeels uit een specifieke tegenvaller van € 17,7 mln. enerzijds en een generale meevaller van € 9,2 mln. anderzijds.
De specifieke tegenvaller (€ 17,7 mln.) is het gevolg van een groter beroep op rechtsbijstand dan oorspronkelijk geraamd, waarschijnlijk het gevolg van de economische crisis. Dit betreffen zowel zaken binnen de sector straf regulier als de sector civiel.
In de asielprocedure is een minder groot beroep gedaan op de Raad voor de Rechtsbijstand dan geraamd. Het aantal toevoegingen blijkt lager te zijn dan eerder geraamd. Hierdoor is een meevaller binnen het generale deel van de rechtsbijstand ontstaan van € 9,2 mln.

13 RECHTSHANDHAVING, CRIMINALITEITS- EN TERRORISMEBESTRIJDING

Mutaties verplichtingen

13.3 «Handhaving en vervolging» tegenvaller € 11,6 mln.

Op operationele doelstelling 13.3. «Handhaving en vervolging» doet zich een tegenvaller voor van per saldo € 11,6 mln. Deze tegenvaller is het saldo is van meerdere mee- en tegenvallers:

- Het Openbaar Ministerie heeft in 2009 meer verplichtingen (€ 9,7 mln.) vastgelegd dan geraamd. Het gaat hierbij vooral om verplichtingen voor ICT projecten die in 2010 tot betaling komen;
- Bij schadeloosstellingen en onrechtmatige detentie doet zich een tegenvaller voor van € 2,7 mln. Dit betreft een open-einde regeling waarvan de uiteindelijke realisatie moeilijk te prognosticeren is;
- In 2009 heeft het NFI € 2 mln. minder aan liquide middelen ontvangen van het moederdepartement. Hierdoor is er voor € 2 mln. minder verplichtingen aangegaan dan oorspronkelijk geraamd;
- De voor 2009 geraamde verplichting voor Europol is reeds in 2008 vastgelegd. Hierdoor is in 2009 een meevaller van € 9,0 mln. ontstaan;
- Binnen de rechtshandhaving en criminaliteitsbestrijding zijn voor 2010 geraamde subsidieverplichtingen reeds in 2009 vastgelegd. Dit leidt tot een tegenvaller van € 2,2 mln. in 2009;
- Ten slotte zijn er voor € 8 mln. geraamde subsidietoezeggingen voor 2010 reeds in 2009 vastgelegd.

13.4 «Tenuitvoerlegging strafrechterlijke sancties» meevaller € 6,3 mln.

Op operationele doelstelling 13.4. «Tenuitvoerlegging strafrechterlijke sancties» doet zich een meevaller voor van per saldo € 6,3 mln. Deze meevaller bestaat met name uit een meevaller bij de reclassering van € 7,6 mln. die veroorzaakt wordt door:

- Een lager dan verwacht beroep op de reclassering (€ 1,7 mln.);
- Minder aangegane verplichtingen bij het programma Justitiële Voorwaarden, zonder dat de realisatie van de doelstellingen noemenswaardige vertraging heeft opgelopen (€ 1,5 mln.);
- Het gedeeltelijk niet realiseren van de uitbreiding van het aantal plaatsen in de DEMO-voorzieningen (Door, Exodus, Moria en Ontmoeting) in 2008 en 2009 (€ 1 mln.);
- Een aantal kleinere meevallers op onder andere verbetermaatregelen ISD (Inrichting Stelselmatige Daders; veelplegers) en programma TBS.

13.6 «Terrorismebestrijding» meevaller € 7 mln.

Op operationele doelstelling 13.6 «Terrorismebestrijding» is per saldo een meevaller van € 7 mln. ontstaan. Deze meevaller wordt voornamelijk verklaard door de in 2008 reeds aangegane verplichtingen die geraamd stonden voor 2009. Deze verplichtingen hebben met name betrekking op het project cameratoezicht.

Mutaties uitgaven

13.3 «Handhaving en vervolging» tegenvaller € 8,1 mln.

Op operationele doelstelling 13.3. «Handhaving en vervolging» doet zich per saldo een tegenvaller voor van € 8,1 mln. Dit is onder andere het gevolg van:

- Een overschrijding van € 2,8 mln. die voor het grootste deel is toe te wijzen aan de hogere uitgaven binnen de gerechtskosten voor psychiaters en psychologen. De tarieven van deze beroepsgroepen zijn eind 2008 gestegen. Het betreft hier een open-einde regeling;
- Een tegenvaller bij schadeloosstellingen en onrechtmatige detentie van circa € 2,6 mln. Het betreft hier een open-einde regeling. De

- uitgaven aan schadeloosstellingen en onrechtmatige detentie zijn hierdoor moeilijk te prognosticeren;
- De Rijksgebouwendienst (Rgd) heeft een bedrag van € 2 mln. voor de nieuwbouw van Europol niet meer in 2008 kunnen factureren. In 2009 is Justitie alsnog tot betaling overgegaan. Dit leidt per saldo tot een tegenvaller van € 1,7 mln.;
  - De Justitiële Informatiedienst (Just-ID) voert opdrachten uit voor derden. De hiervoor gemaakte kosten worden lopende het jaar bij de opdrachtgever in rekening gebracht. In 2009 is het echter niet mogelijk gebleken om alle kosten tijdig te verhalen bij de desbetreffende organisaties. Hierdoor is een overschrijding ontstaan van ruim € 1 mln. Dit bedrag zal alsnog in 2010 worden ontvangen.

Mutaties ontvangsten

13.3 «Handhaving en vervolging» meevaller € 12,8 mln.

Op operationele doelstelling 13.3. «Handhaving en vervolging» is per saldo een meevaller van € 12,8 mln. ontstaan. Het OM heeft een schikking getroffen met twee televisieproducenten en twee televisieomroepen in verband met een mogelijke overtreding van de Wet op de Kansspelen. De door de ondernemingen gemaakte «betspelprogramma's» worden door het OM gezien als een loterij. Hierdoor is bij de ontvangsten uit de Wet PlukZe een meevaller ontstaan van € 15,3 mln. Daarnaast is een tegenvaller ontstaan van € 2,2 mln. doordat de rentevergoeding van in beslag genomen gelden in 2010 wordt afgerekend in plaats van 2009. Deze rentevergoeding was wel opgenomen in de raming voor 2009. De overige € 0,3 mln. is het saldo van enkele kleine tegenvallers op de ontvangsten.

13.4 «Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties» tegenvaller € 10,7 mln.

Op operationele doelstelling 13.4 «Tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties» is € 10,7 mln. minder ontvangen dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een lagere instroom van WAHV-sancties (Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersvoorschriften) dan eerder geraamd (€ 10,8 mln.).

14 JEUGD

Mutaties verplichtingen

14.2 «Tenuitvoerlegging justitiële sancties jeugd» meevaller van € 44,9 mln.

Op operationele doelstelling 14.2 «Tenuitvoerlegging justitiële sancties jeugd» doet zich een meevaller voor van per saldo € 44,9 mln. Dit wordt als volgt verklaard:

- De verplichting van de doeluitkering jeugdreclassering aan de provincies is niet zoals voorzien in december 2009 maar in januari 2010 aangegaan. Hierdoor is in 2009 een meevaller van € 44 mln. ontstaan;
- De verplichting ter verbetering van de doorlooptijden binnen de jeugdketen wordt in 2010 aangegaan en niet zoals gepland in 2009. De vertraging houdt verband met het later uitkomen van het onderzoeksrapport naar de doorlooptijden binnen de jeugdketen. Hierdoor vindt de implementatie van de uitkomsten van het rapport ook later plaats. Dit heeft geleid tot een meevaller van € 3 mln. in 2009;
- De aan HALT toegekende subsidie 2010 is als gevolg van gewijzigde kostprijzen hoger dan geraamd. Hierdoor ontstaat een tegenvaller op de verplichtingen van € 1,4 mln.

15 VREEMDELINGEN

Mutaties verplichtingen

15.1 «Verblijfsrechten vreemdelingen» tegenvaller van € 7,8 mln.

Op operationele doelstelling 15.1 «Verblijfsrechten vreemdelingen» doet zich per saldo een tegenvaller voor van € 7,8 mln. Dit komt voornamelijk doordat de bijdrage van het moederdepartement aan de IND is verhoogd met € 8 mln. om het tekort, als gevolg van de kostprijsproblematiek in 2009, te dekken.

15.2 «Opvang gedurende beoordeling verblijf» meevaller van € 431 mln.

Op operationele doelstelling 15.2 «Opvang gedurende beoordeling verblijf» doet zich per saldo een meevaller voor van € 431 mln. Deze meevaller bestaat onder andere uit:

- De subsidie voor het jaar 2010 betreffende het COA is niet zoals gebruikelijk in het voorgaande jaar vastgelegd maar in 2010 beschikt en verplicht. Hierdoor is een meevaller in 2009 ontstaan van € 433,7 mln.;
- De bijdrage aan Vluchtelingen Werk Nederland (VWN) wordt normaliter in het jaar voorafgaand aan het jaar van uitvoering vastgelegd. Naast de subsidie voor 2010 is de subsidie voor 2009 echter ook in 2009 verplicht omdat de onderhandelingen over de subsidie vorig jaar langer duurden dan gepland. Hierdoor is in 2009 twee keer een subsidie verplicht hetgeen tot een tegenvaller van € 2,7 mln. in 2009 leidt.

Mutaties uitgaven

15.1 «Verblijfsrechten vreemdelingen» tegenvaller van € 7,8 mln.

Op operationele doelstelling 15.1 «Verblijfsrechten vreemdelingen» doet zich per saldo een tegenvaller voor van € 7,8 mln. Dit komt in hoofdzaak doordat de bijdrage van het moederdepartement aan de IND is verhoogd met € 8 mln. om het tekort, als gevolg van de kostprijsproblematiek in 2009, te dekken.

15.3. «Terugkeer vreemdelingen» tegenvaller van € 5,9 mln.

Op operationele doelstelling 15.3. «Terugkeer vreemdelingen» doet zich een tegenvaller voor van per saldo € 5,9 mln. De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) heeft te maken gehad met een hoger aantal (uitgeproceeerde) asielzoekers die instromen in het terugkeertraject. Daarnaast is er meer gebruik gemaakt van tolken en medische voorzieningen. Dit heeft geresulteerd in een tegenvaller van € 5,5 mln. Hiervan is € 2,7 mln. gecompenseerd uit de generale middelen.

17 INTERNATIONALE RECHTSORDE

Op dit beleidsterrein hebben zich geen wijzigingen voorgedaan die een toelichting behoeven.

NIET-BELEIDSARTIKELEN

91 ALGEMEEN

Mutaties verplichtingen

91.1 «Effectieve besturing van het Justitie apparaat» tegenvaller € 41,5 mln.

Op operationele doelstelling 91.1 is een tegenvaller van per saldo € 41,5 mln. ontstaan. De invoering van de projecten Vernieuwing HRM en P-direkt zijn vertraagd waardoor de exploitatiekosten van de bestaande systemen langer doorlopen dan geraamd. Tevens zijn er in 2009 meerjarige verplichtingen vastgelegd voor de ontwikkeling van een nieuw financieel systeem.

Mutaties uitgaven

91.1 «Effectieve besturing van het Justitie apparaat» tegenvaller € 8,1 mln.

Op operationele doelstelling 91.1 is een tegenvaller van per saldo € 8,1 mln. ontstaan. De invoering van de projecten Vernieuwing HRM en P-direkt is vertraagd waardoor de exploitatiekosten van de bestaande systemen langer doorlopen dan geraamd. Daarnaast is een aantal facilitaire diensten ondergebracht bij batenlasten diensten. Dit heeft geleid tot extra activareserveringen.

Mutaties ontvangsten

91.1 «Effectieve besturing van het Justitie apparaat» tegenvaller € 5,2 mln.

Bij de ontvangsten op dit artikel is sprake van een meerontvangst ter grootte van € 5,2 mln. over 2009. Hiervan heeft een bedrag van € 3 mln. betrekking op nagekomen ontvangsten voor facilitaire activiteiten. Het resterende bedrag van € 2,2 mln. is het saldo van een groot aantal kleine mee- en tegenvallers.

92 NOMINAAL EN ONVOORZIEN

Het niet beleidsartikel 92 «nominaal en onvoorzien» kent een negatief saldo van € 14,7 mln. De mutatie van € 14,7 mln. betreft een technische mutatie naar aanleiding van het geraamde tekort zoals vermeld in de 2de suppletoire begroting 2009.

93 GEHEIME UITGAVEN

Er hebben zich geen wijzigingen voorgedaan die een toelichting behoeven.